

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujság

Osztályozás

383.16

Szerző

Cím *Az angyalföldi telkek megvásárlása.*

Hely

Idő

"1911"

Forrás:

Budapesti hírlap.

Személy

Bp.

1911 4/28

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Az angyalföldi telkek megvásárlása.

A fővárosnak sürgős szüksége van új kórházra. Ódáig fajultak már az állapotok, hogy senki sem hajlandó a betegek kórházi ellátásáért felelősséget vállalni. Köztudomásu, hogy a mentők hiába szállítottak haldokló beteget egyik kórházból a másikba, mindenünnen azzal utasították el őket, hogy nincsen hely. Végre is kénytelenek voltak a mentők a beteget letenni az egyik kórház kapualjában. Müller Kálmán báró kórházi igazgató írásban jelentette be a tanácsnak, hogy nem vállalhat tovább felelősséget s inkább nyugdíjba megy, minthogy az elháríthatatlan botrányokért a felelősséget vállalja. Bárczy István polgármester a legutóbbi közgyűlésen jelentette ki, hogy hely hiánya miatt százával küldik el a kórházakból a betegeket. A tisztí főorvos is kijelentette, hogy a főváros közegészségügyéért ilyen viszonyok mellett nem vállalja a felelősséget.

Megdöbbentő állapotok ezek, a melyeket a fővárosnak egy napig sem szabadna túrníe. Minden szociális alkotás elveszíti jelentőségét, a míg a beteget kiszorják a kórházból, mert a legsúlyosabb betegek sem tudnak már helyet adni. Pedig már minden talpalatnyi helyet kihasználtak s a husz-huszonöt beteg számára épített teremben ötvenet zsufoltak össze. A polgármester belátta, hogy a mai kórházi állapot igazán szegényfoltja a főváros adminisztrációjának s hogy sürgős szükség van a segítségre. Sok tanácskozás és alapos megvitatás után abban állapodtak meg, hogy minden kerületnek építenek hatszáz-nyolcszáz ágyas kórházat. Az elvek megállapítása után telket kerestek, még pedig a Lipótváros és Terézváros határában, mert ott van legnagyobb szükség kórházra. De nem találtak alkalmas területet, míg ráakadtak a Linzer-féle telekre.

A huszezer négyszögöl területért három millió koronát kért a tulajdonosa. Akkor merült föl az az idea, hogy akkor sokkal gazdaságosabb, ha a város hat millió koronáért megvásárolja az egy kilométerrel távolabb fekvő 408.000 négyszögöl nagyságu Krausz-féle angyalföldi telektömböt. Ugy érveltek akkor, hogyha ott építi meg a város a kórházat s kihasít erre a célra husz-harmincezer négyszögöl területet, a Linzer-féle telekkel szemben megtakarít három millió koronát s a megmaradt 360—380 ezer négyszögöl három millió koronájába kerül a fővárosnak.

Akkor pártkülönbség nélkül mindenkinek tetszett a terv s a polgármester, hogy mielőbb kapjon kórháznak alkalmas területet, hozzalátott a kérdés realizálásához. Noha a telekre biztosított opció lejárt, a polgármester újra tárgyalást kezdett s megállapodott a tulajdonosokkal, hogy tizen négy és fél koronáért adják a városnak a terület négyszögölét.

A mikor komollyá lett a dolog, egyszerre több zügből tüzet és panamát kiáltottak. Csudálatos ma a fölfogás Budapesten. Évtizedekig szidták a várost, hogy a közüzemeket nem veszi házi kezelésbe, meggyanusítottak és megvádoltak mindenkit, mert magánvállalat kezében hagyja a város a világítás és közlekedés ellátását, kárhóztatták a vezetőket, mert nem épített lakásokat, noha lakásinség volt, szidták és káromolták az egész adminisztrációt, mert nincsen telekpolitikája és megtűri, hogy a közvagyonból épített közművek telekáremelő hasznát a magánspekuláció vágja zsebre. A mikor pedig a város hozzáfogott az alkotásokhoz, megszerezte a gázgyárat, panamával vádolták, a mikor megvásárolta a városi

villamos részvényeit, kimutatták, hogy panama-üzlet volt, ugyanezt hallottuk, a mikor az Andrássy-féle területet megvásárolta a város, utat talált ez a vád az építkezéseknél is. A legkülönösebb a dologban, hogy ugyanazok hirdetik a vádat, a kik éveken át követelték ennek a politikának az érvényesülését, a kik eddig azt hirdették, hogy a városi bíróság fogja megmenteni a várost minden bajától. Uglátszik, hogy elvív lett bizonyos körökben, hogy panamát hirdessenek akkor is, ha nem történik semmi, akkor is, ha az ő követelésüket igyekeznek a város megvalósítani. Csak a minap is tele volt a levegő panamaváddal, mert a tanács nem fogadta el egy vállalkozónak minden ízében irreális ajánlatát.

Ez a fölfogás lassanként mesterséggé, közönséges harci eszközzé lesz. Ha valakinek valami nem tetszik, mindjárt panamát kiált és nem törődik azazal, hogy a főváros hitelét milyen mértékben rontja az igaztalan vádaskodás. Bárczy István polgármester a villamos részvények vásárlásakor nyíltan megmondotta, hogy bizalom nélkül nem lehet nagy terveket megvalósítani. A főváros közönségének ez ideig nem volt oka megbánni a polgármesterbe s a hatóságba vetett bizalmát.

Az angyalföldi telkek megvásárlásánál is megismétlődik a régi kép. Pedig bármi legyen valakinek az álláspontja, fölöslegesen komplikálnia a kérdést, mert egyszerű telekvásárlásról van szó, a melyet minden vonatkozásában meg lehet ítélni. A kérdés csak az lehet, hogy az adott viszonyok mellett helyesen cselekszik-e a város, ha megvásárolja a telektömböt és hogy megfelelő áron jut-e hozzá.

Abban mindenki egyetért, hogy azon a vidéken kórházat kell építeni, még pedig sürgősen. A

város tehát megtehetné, hogy vagy abból a telektömbből, vagy a közelében csak akkora területet vásárol, a mennyi kórháznak szükséges. Ebben az esetben a kórházhoz utat, vízvezetékot, csatornát kell építenie s így a középítkezések révén a közvagyonból emeli, még pedig igen jelentékeny mértékben azon a vidéken a telekárakat. Az áremelkedés hasznát akkor a magántulajdonosok élvezik. Akkor harsognának csak igazán a panamahirdető vésztrombiták. Az egész komplexum megvásárlásával éppen azt akarja a város elérni, hogy a közművek létesítésével nyújtott hasznot a közvagyon kapja meg. Nagyon rossz üzletet csinálna tehát a város, ha csak kórháznak venne ott telket s megvárná, a míg a közművek megdrágítják a telket s akkor vásárolna területet a különböző középületeknek, mert az kétségtelen, hogy fél millió négyszögöl területen, ha fejlődni kezd, számos középület kell.

De hasznossá teszi a vásárt az is, hogy ott tervezik az új fűvészkerít létesítését. A főváros fejlesztéséről szóló törvény tudvalevőleg a Margitszigetre telepítette a fűvészkerítet. Még be se rendezkedett, már nyilvánvalóvá lett, hogy a legszerencsétlenebb helyet választották, a mikor a fűvészkerít kedveért szétdarabolták a szigetet. Kerestek is más alkalmas területet, de nem találtak. Az Angyalföld minden tekintetben alkalmas lenne s a főváros elérné vele azt, hogy az állam költségén jutna ott szép parkhoz.

A másik kérdés, hogy drága-e a telek. A tulajdonosok négyszögölenként tizennégy és fél koronát kérnek a nyers telekért. A mérnöki hivatal kiszámította, hogy a szabályozás végrehajtása és az összes közművek megépítése után az építésre maradt tiszta telek négyszögölenként harminc koronájába kerül a városnak. Egy telek értékéről eltérők lehetnek a vélemények, mert a telekérték nagyon

relatív fogalom, de ha az ár adva van, hogy mibe kerül annak szabályozása és közművekkel való ellátása, már tisztán a ceruza kérdése. És a mérnöki hivatal nem szolgáltatott okot, hogy számításait hitelesnek el ne fogadjuk.

A mérnöki hivatal számításával szemben azzal érvelnek, hogy a város csak évek múlva, esetleg tizetizenöt év múlva tudja csak értékesíteni a területet s így számításba kell vennie az interkaláris kamatot is. Ez az érvelés azonban nem állhat meg, mert a kamatveszteség arányában, sőt mint az utolsó évtizedek mutatták, annál nagyobb mértékben növekedik a telekérték.

Kétségtelen, hogy telekpolitikát folytatni nagy telektömbök vásárlása nélkül lehetetlen. A törvényhatóságnak tehát arról kell döntenie, hogy komolyan akar-e telekpolitikát követni, vagy csak jelszónak tartogatja programja számára s ezzel is azt a játékot akarja folytatni, a mit a hirhedtté lett bettermenttel. A mikor *Vázsonyi Vilmos* indítványt tett, hogy a város vegye föl programjába a bettermentet, az egész közgyűlés olyan lelkesedéssel eljenzett és tapsolt, mintha *Vázsonyi* mindenkinek a lelkéből szólt volna. A tanács is jámborul hitt a lelkesedésnek, de a mikor első konkrét javaslatával előlépett, a többség nem akart emlékezni a betterment dolgában elfoglalt elvi álláspontjára s a javaslatot megbukattatta. Így csakugyan lehetetlen egy fejlődő nagyvárost adminisztrálni.

Devecis Ferenc középítőigazgató, a ki telek-kérdésekben nemcsak a főváros, de az ország első szakembere s a ki negyvenéves becsületés szolgálata alatt nagyon sokszor bebizonyította, hogy minden megánérdektől függetlenül egyedül és kizárólag a főváros közérdekét szolgálja, a kit a legelfogultabb ember sem illethet gyanúsítással, a minap

a középítő-bizottságban, ma pedig a telekeladó-bizottságban jelentette ki, még pedig felelős állására való hivatkozással, hogy bünt követ el főváros, ha ezt a vételt elszalasztja.

A telekadó-bizottság különben ma nem határozott, hanem a helyszínen megvizsgálta a telket, s hétfőn a pénzügyi bizottság ülését megelőzően fog határozni.